

Vannverksbransjens erfaringer med Mattilsynet i 2004. Synspunkter fra kommuner i Telemark og Aust-Agder

Av Svein Forberg Liane

Forfatteren er ansatt i Tveiten Rådgivende ingeniører AS

Innlegg på seminar 15.03.05.

Tveiten Rådgivende ingeniører AS har gjennom utrednings- og prosjekteringsarbeider og som utførende organ for Driftsassistansen i Telemark og Driftsassistansen i Aust-Agder rimelig god kjennskap til forvaltning og drift av kommunale vannverk i vår region, samt de lokale Mattilsynenes håndtering av drikkevannsspørsmål.

Vi vil her kort formidle vårt syn på, og erfaring med, Mattilsynets første driftsår.

Vannverkstilsyn

Mattilsynet har tydeligvis ikke prioritert tilsyn med kommunale og private vannverk i 2004. De fleste vannverk i vår region har ikke hatt tilsynsinspektører på besøk siste år, og enkelte vannverkseiere har for så vidt uttrykt glede over det.

Vi har full forståelse for at 2004 har vært et innkjøringsår for den nye organisasjonen, men vi forventer at vannverkstilsynet kommer ordentlig i

rute i løpet av 2005. Det er fortsatt mye ugjørt på drikkevannssiden, ikke minst ved private vannforsynings-system.

Om tilsynsgebyr

Vi har mottatt reaksjoner på Mattilsynets tilsynsgebyr fra noen kommuner, og da hovedsakelig på dårlig eller manglende dokumentasjon og direkte feil i gebyrberegningen, samt på "betaling for tilsyn som ikke har skjedd".

Det har i mindre grad vært reaksjoner på gebyrordningen i seg selv. Vårt syn i den forbindelse er: Tidligere betalte kommunene for vannverkstilsynet over andre poster i budsjettet. Nå betaler vannverket og dermed (stort sett) abonnentene for tilsynet. Er dette egentlig så galt? Frigjøres ikke da kommunale midler til andre gode formål?

Vi forutsetter at gebyrinnkrevningen blir korrekt, lite byråkratisk og lite kostnadskrevende. Her er det nok en jobb å gjøre.

Spørsmålet om rettferdighet og ikke rettferdighet vedrørende gebyrberegningen har nok mest å gjøre med "øyet som ser". Vi synes imidlertid at den rabattering som skjedde for store vannverkseiere (les: for Oslo kommune) fra 01.01.05 - med maksimalt årlig tilsynsgebyr på 2 mill. kr - virker urimelig og inkonsekvent i forhold til alle andre.

Saksbehandling – kompetanse og likebehandling

Vi registrerer at mange av de samme saksbehandlere som tidligere arbeidet med drikkevannsspørsmål i de lokale næringsmiddeltilsyn, har fortsatt med tilsvarende arbeid i Mattilsynet. Den lokale kunnskap er i stor grad beholdt, noe som også letter vannverkseierens og driftsassistansens arbeid mot tilsynet.

Vi har generelt inntrykk av at en gjennom Mattilsynet har fått – i alle fall mulighet til – mer samordnet og lik saksbehandling med større lokale enheter, klarere overordnede retningslinjer og bedret informasjonsformidling - forhåpentligvis også mellom de lokale tilsynskontor. Den nye organiseringen synes å bidra til samordnet skoloring og kompetanseheving.

Likevel: Det er ikke alltid samstemmighet mellom krav/råd som gis fra det lokale Mattilsynet og de uttrykte synspunkt fra Mattilsynet sentralt. Dette er det for så vidt ikke vanskelig å forklare, og kan nok i noen tilfeller også forsvares da det ofte må gjøres lokale skjønn. De klare vurderingsforskjeller som en tidligere så mellom ulike næringsmiddeltilsyn, bør imidlertid bli en saga blott.

I praktisk kravstilling registrer vi at tilsynsinspektørene ofte velger det sikre framfor det usikre eller uklare. Å foreta skjønn og lokal tilpasning er ikke alltid så lett, selv om det faglig og juridisk er rom for det.

Vannverksgodkjenning

Vi er positive til at Mattilsynet nå har det "endelige ord" ved vannverksgodkjenning. De tidligere kommune-styregodkjenninger av vannverk ga seg en del rare utslag, selv om en rett nok i de fleste tilfeller tok næringsmiddeltilsynet og medisinskfaglig rådgivers uttalelser til følge.

Vår erfaring fra 2004 er at Mattilsynet har gitt godkjenningssaker en rask og god behandling. I de tilfeller der kommunale medisinskfaglige rådgivere faktisk engasjerer seg i drikkevannsspørsmål (og det er jo ikke alle steder), synes kommunikasjonen med Mattilsynet i slike saker å fungere like bra som det før gjorde mot næringsmiddeltilsynet.

Kontroll kontra veiledning

Vi hadde satt pris på om Mattilsynets distriktskontor i større grad var villig til å gi vannverkseierne veiledning – og ikke bare inntok kontrollørrollen. Her ser vi at det er en del personlige og avdelingsmessige forskjeller i innstilling og handlemåte.

Vår erfaring er at det er lettere å finne de gode løsninger i en åpen dialog mellom vannverkseier/vannverkseiers konsulent og tilsynet. Det er ikke vanskelig å forstå at dette i noen tilfeller kan gå på "bekostning av" Mattilsynets formelle kontrollrolle, selv om vi i vårt virke over flere

år sjelden eller aldri har fått følelsen av reelle rolleproblemer hos tilsynet i de tilfeller tilsynet har vært tidlig involvert ved vannverksplanlegging og lignende.

Mattilsynet sentralt

Vi skulle ønsket oss et sterkere sentralt fagmiljø i Mattilsynet på vannforsyningssspørsmål. Dette ville både vært til nytte for Mattilsynets distriktskontor, oss vannkonsulenter og andre fagfolk i bransjen.

Mesteparten av den sentrale, offentlige drikkevannskompetansen i Norge sitter nok fortsatt på Folkehelseinstituttet. Mattilsynet bestemmer i vannverksspørsmål, men bedre sam-

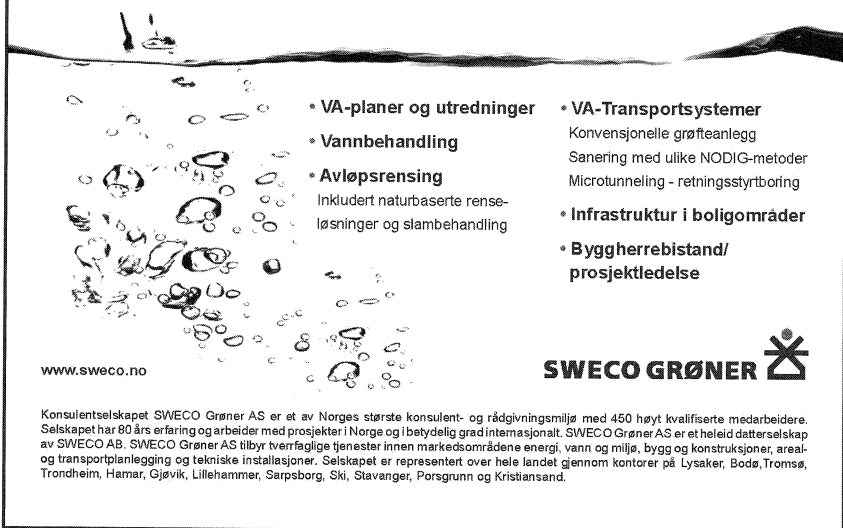
ordning og kommunikasjon med Folkehelseinstituttet hadde nok vært en fordel.

Det arbeidet som Mattilsynet sentralt har gjort for etablering og koordinering av den nye organisasjonen, vil vi ta av oss hatten for. Det samme gjelder det faktum at Mattilsynet svært fort er blitt et meget godt ”merkenavn” både i det profesjonelle fagmiljøet og ute blant folk flest.

Oppsummering

Vi i Tveiten AS ser med positive øyne på det nye Mattilsynet og den nye organiseringen av norsk drikkevannsförvaltning.

Din rådgiver innen vann og miljø

- **VA-planer og utredninger**
- **Vannbehandling**
- **Avløpsrensing**
Inkludert naturbaserte renseløsninger og slambehandling
- **VA-Transportsystemer**
Konvensjonelle grøfteanlegg
Sanering med ulike NODIG-metoder
Microtunneling - retningsstyrt boring
- **Infrastruktur i boligområder**
- **Byggherrebistand/prosjektledelse**

www.sweco.no

SWECO GRØNER

Konsultentskapet SWECO Grøner AS er et av Norges største konsulent- og rådgivningsmiljø med 450 høyt kvalifiserte medarbeidere. Selskapet har 80 års erfaring og arbeider med prosjekter i Norge og i betydelig grad internasjonalt. SWECO Grøner AS er et heleid datterselskap av SWECO AB. SWECO Grøner AS tilbyr tverrfaglige tjenester innen markedsområdene energi, vann og miljø, bygg og konstruksjoner, areal- og transportplanlegging og tekniske installasjoner. Selskapet er representert over hele landet gjennom kontorer på Lysaker, Bodø, Tromsø, Trondheim, Hamar, Gjøvik, Lillehammer, Sarpsborg, Ski, Stavanger, Porsgrunn og Kristiansand.